

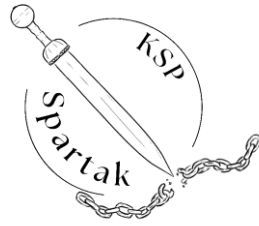
Studentski simpozij

Pobune i ustanci

27.5.-29.5. 2026.

Program simpozija i sažetci izlaganja

Klub studenata povijesti „Spartak“

Studentski simpozij „**Pobune i ustanci**“ organizirao je Klub studenata povijesti „Spartak“ uz pomoć članova Kluba i studenata volontera. Ovim putem se zahvaljujemo svim kolegicama i kolegama na njihovoj iznimnoj pomoći u sprovedbi ovog simpozija u djelo, te i svim izlagačima i panelistima.

Spartakova *Simposium* sekcija

Organizacijski tim simpozija:

Iva Jurišić

Patrik Peica

Daniel Mihael Premerl

O nama i našem simpoziju

Klub studenata povijesti „Spartak“ studentska je udruga koja okuplja studente povijesti i srodnih studija na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, a i šire, s naglaskom na interdisciplinarno proučavanje povijesti. Organizira razne edukativno-zabavne aktivnosti poput studentskih simpozija, čitalačkih klubova, tribina i sličnih radionica, kao i tradicionalne *Spartakijade* – zabavnog skupa povijesne tematike na kojem su dobrodošli povjesničari i studenti svih studijskih grupa. Spartakov rad zasniva se na principima direktne demokracije – načela da svaki član ima jednako pravo odlučivanja o radu, aktivnostima i vodstvu Kluba. Mogućnost učlanjenja i aktivnog rada imaju svi studenti neovisno o studiju, godini studiranja i razini studija.

Pobune i ustanci neizbježan su dio ljudske povijesti, služeći kao izraz otpora protiv nepravde, tiranije i ugnjetavanja. Njihovo proučavanje nije samo sjećanje na prošle borbe, već i ključ za razumijevanje društvenih promjena, dinamike moći i težnje za slobodom. Ovim simpozijem cilj je potaknuti studente da predstavljaju svoje analize ovih složenih historijskih fenomena, pritom nudeći nove perspektive na njihove uzroke, sudionike, dugoročne posljedice i sl.

Spartakova *Simposium* sekcija

*Program skupa
i sažetci izlaganja*

Program simpozija

Simpozij se održava u Konferencijskoj dvorani Filozofskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu

Srijeda, 27. svibnja 2026.

Uvodna riječ / ceremonija otvaranja (12:00h)

Blok 1 (12:15 – 14:15h) :

- Ivan Molek – Furio Jesi i problem (ne)aktualnosti pobune (12:15 – 12:55h)
- Andrej Stojanović – 1930 - 2025: Dugi vek studentske pobune u Srbiji (12:55 – 13:35h)
- Marko Zirojević – Biopolitika 21. stoljeća: izraelsko suzbijanje ustanka u Gazi i njegova globalna percepcija (13:35 – 14:15h)

Pauza za ručak (14:15 – 15:30h)

Blok 2 (15:30 – 17:00h) :

- Bernarda Zoričić – Ženska pobuna: Xinran i 'Dobre kineske žene' (15:30 – 16:00h)
- Lejla Sitar – Stonewall – početak kvir revolucije (16:00 – 16:30h)
- Lucija Majstorović – Kvennafrídagurinn: žene kao pokretačice promjene (16:30 – 17:00h)

Gledanje filma *Spartacus* u Klubu studenata filozofskog fakulteta (KSFF) (17:30h)

Četvrtak, 28. svibnja 2026.

Tribina: „Velika seljačka buna 1573.“ – Hrvoje Petrić (11:00 – 12:30h)

Pauza za kavu – (12:30 - 13:00h)

Blok 1 (13:00-15:00h) :

- Matej Uka – „'Kova je naša': Labinska republika kao prvi antifašistički ustanak“ (13:00 – 13:40h)
- Noa Pecić – „Crvena Istra“ (13:40 – 14:20h)
- Adam Martić – „Lokalizam, muzika, slobodarstvo - Politička uloga ča-vala u Tuđmanovoj Hrvatskoj“ (14:20 – 15:00h)

Pauza za ručak (15:00 – 15:40h)

Blok 2:

- Olivera Bračika – Rat ili pakt? Jugoslavenska, hrvatska i srpska historiografija o prosvjedima protiv ulaska Jugoslavije u Trojni pakt 27.3.1941. (15:40 – 16:20h)
- Tilen Mauhar – Pregled narodnooslobodilačke borbe u Sloveniji i uloge komunista u njoj (16:20 – 17:00h)
- Vilim Dukarić – Jugoslavenske Internacionalne brigade u Španjolskom građanskom ratu (17:00 – 17:30h)
- Marko Marinić – Od ustanka do stajaće vojske – jugoslavenski primjer (17:30 – 18:10h)

Povijesni „Država, grad, selo“ turnir u KSFF-u (18:30h)

Petak, 29. svibnja 2026.

Tribina „Nove perspektive: historija odozdo“ – Luka Pejić (11:00 – 12:30h)

Pauza za kavu – (12:30-13:00h)

Blok 1:

- Ivan Matasin – Ustanak Ljudevita Posavskog (13:00h – 13:30h)
- Noa Petković – Taiping pobuna (13:30 – 14:00h)
- Daniel Mihael Premerl - Jonski ustanak - početak Grčko-perzijskih ratova (14:00 – 14:40h)

Pauza za ručak (14:40 – 15:40h)

Blok 2:

- Marko Majnik – Deaf President Now! (15:40 – 16:10h)
- Karlo Ekmečić – 504 sit in (16:10 – 16:50h)
- Marina Skejić i Luka Bajić – Pregled revolucionarne umjetnosti 20. stoljeća (16:50 – 17:30h)

Ceremonija zatvaranja simpozija (17:30h)

Koncert benda Vex u KSFF-u (20:00h)

SAŽETCI IZLAGANJA

Ivan Molek

„Furio Jesi i problem (ne)aktualnosti pobune“

Talijanski mitolog i germanist Furio Jesi (Torino, 1941 – Genova, 1980) piše svoju knjigu *Spartak. Simbologija pobune* godinu dana nakon iskustva na užarenim pariškim bulevarima svibnja 1968. godine. Daktiloskript toga rada pronašao je Andrea Cavalletti i objavio ga je 2000. godine. Kako sugerira naslov, knjiga se ne bavi još uvijek svježom temom dana nego krvavim događajima u Berlinu i Münchenu zime s1918. na 1919. U svojem se historiografskom segmentu Jesijev *Spartak* bavi “suspenzijom povijesnog vremena”. Prema Jesiju, mit je naime svojevrsno pretpovijesno vrijeme čiji se preostaci ponavljaju i u modernim vremenima, ali u ograničenim oblicima, tj. fragmentarno i nepotpuno. Ne ponavljaju se u cijelosti jer čega u “suspenziji povijesnog vremena” nema i ne može biti jesu znanosti, uključujući i historiografiju. A znanost i njezin diskurz ima drukčiji konceptualni okvir od onoga što poznaje jedino istinite i neistinite izjave. Namjesto toga, njezini se naponi kreću u smjeru dokazivanja ili argumentiranja hipoteza.

U izlaganju bit će riječ i o Jesijevu eseju “Čitanje Rimbaudova Pijanog broda” (1972). U njemu se na tragu *Spartaka* artikulira najznačajni Jesijev teorijski doprinos proučavanju odnosu mita i povijesti kojega on sam naziva mitološkim strojem: “Ovdje ulazi u funkciju pravi pravcati mitološki stroj, jedan određeni mitološki stroj koji bespoštedno navodi na vjerovanje da on sam unutar svojih neprobojnih stjenki skriva mit”. Drugim riječima, kada mit i historiografija zamijene svoje položaje tada više nije riječ o *znanju*, nego o *vjerovanju*.

Andrej Stojanović

Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu

1930 - 2025: Dugi vek studentske pobune u Srbiji

U ovom izlaganju pokušaću da skiciram osnovne izvore i rezultate studentkih pobuna na teritoriji Srbije od 1930. do 2025. godine. Upoređujući društveni kontekst, glavne aktere pobunjene i "režimske" strane, kao i strukturne faktore koji su oblikovali ove pokrete, doći će se do odgovora koji su to univerzalni, a koji partikularni pokretači studentskih pobuna. Prvi masovni studentski protesti održani su u Beogradu 1930. godine, a bili su usmereni protiv kraljeve neosporive vladavine u društvu. Studenti su blokirali fakultete, a dominantni su bili članovi tada zabranjene komunističke partije. "Šezdesetosmaški" protesti u Beogradu bili su "odraz mode" ali i nužne strukturne promene u borbi socijalističkog revizionizma protiv jakog uticaja doktrinarnosti. Paradoksalno, veliki studentski protesti u Srbiji od tada dešavaju se na 28 godina. Protesti 1996/97. bili su u značajnoj meri više politički nego vrednosno vođeni.

Studenti su se u manjem broju 2000-ih borili protiv Bolonjske reforme i lokalnih univerzitetskih pitanja, da bi 2024. godine započeo novi talas protesta, najduži i najmasovniji u Srbiji i na Balkanu. Usmeren protiv korupcije u društvu, sa podtekstom političkog i vrednosnog ova pobuna predstavlja kulminaciju gotovo stogodišnje studentske borbe u Srbiji. Kao što je rečeno, u izlaganju ću se truditi da detaljno uključim istorijski relevantne uslove nastanka pobune, njeno vrednosno ili ideološko usmerenje, rezultate pobune i načine borbe, kao i druge strukturne uslove koji su doveli do ovih pobuna.

Marko Zirojević

Filozofski fakultet, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Biopolitika 21. stoljeća: izraelsko suzbijanje ustanka u Gazi i njegova globalna percepcija

U ovom radu ću tematizirati problem biopolitike i njene uporabe u 21. stoljeću, stoljeću nezamislivih informacijskih i tehnoloških napredaka, koje se koristi u očekivane svrhe uspostave društvene kontrole. Oprimjeriti ću uporabu biopolitičkih metoda u digitalnoj eri putem analize izraelskog odaziva na ustanak u Gazi, koristeći kao polaznu točku knjigu suvremenog talijanskog filozofa Giorgia Agambena pod nazivom *Homo Sacer: Suverena moć i goli život*. Agambenova teorija se uvelike oslanja na ranije uspostavljene biopolitičke teorije francuskog filozofa Michel Foucaulta, te ću uz Foucaulta i Agambena koristiti i djelo postkolonijalnog kamerunskog autora i povjesničara Achillea Mbembea pod nazivom *Necropolitics*. Da upotpunim svoju analizu ću se poslužiti sa materijalima američkog marksista i političkog znanstvenika Michaela Parentija, poglavito njegova djela *Inventing Reality* i *Face of Imperialism*. Cilj rada je kritika globalnog liberalno-kapitalističkog poretka i njihove uporabe kolonijalnog i genocidalnog nasilja u 21. stoljeću kao odaziv na rastuće nacionalne pokrete u globalnom Jugu, u ovom slučaju koalicije palestinskih militantnih skupina u obruču Gaze sedmog listopada 2023., događaj koji je prikazan i komemoriran kao bezumni teroristički pokolj koji je niknuo kao posljedica arapskog urođenog antisemitizma. Događaji sedmog listopada će biti postavljeni u kontekst sedamdesetogodišnjeg kolonijalnog projekta izraelskog i zapadnoameričkog entiteta na području Bliskog istoka, a ostatak rada će se fokusirati na filozofiju biopolitike i društvene kontrole, te kako se mjesta poput Gaze koriste kao svojevrsni laboratoriji za njihovu primjenu i u Zapadnom svijetu.

Bernarda Zoričić

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Ženska pobuna: Xinran i 'Dobre kineske žene'

Ženska pobuna: Xinran i "Dobre kineske žene" Rad analizira pojam pobune kroz iskustva žena u Narodnoj Republici Kini na temelju svjedočanstava iz djela Dobre kineske žene autorice Xinran. Umjesto klasičnih političkih pobuna, fokus je na svakodnevnim, individualnim oblicima otpora koji ostaju izvan službenih povijesnih narativa. Kroz ispovijesti žena prikupljene tijekom autoričina rada na radiju, u izlaganju će se nastojati posvetiti pozornost pobuni koja se očitovala u ženskim životima kineskih žena kao što su odbijanje prisilnih brakova, težnja za obrazovanjem, očuvanje osobnog identiteta i sl. Takve forme otpora često su skrivene, ali imaju dubok utjecaj na šire društvene odnose.

Posebna pažnja posvećena je rodnoj dimenziji pobune, gdje žene unutar patrijarhalnih i političkih ograničenja razvijaju alternativne strategije djelovanja. Izlaganje će naglasiti važnost svakodnevnih i individualnih činova tj. "pobuna" kao ključnih elemenata povijesnih promjena.

Lejla Sitar

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Povijesni pregled Stonewall-a

Nakon Drugog svjetskog rata, SAD je bačen u period državne paranoje, gdje je bilo tko mogao biti osumnjičen da pripada komunistima. Jedne od grupa na meti vlade su bili gejevi i lezbijke, koji su bili podložni ucjenama, te se smatrali "sigurnosnim rizikom" za Vladu. U samo tri godine stotine ljudi je otpušteno sa federalnih poslova, i tisuće otpušteni iz vojske zbog sumnji da su homoseksualci. Gradovi su provodili pretrase ljudi na plažama, parkovima i barovima, te je homoseksualnost bila proglašena mentalnim poremećajem. Greenwich Village i Harlem postaju dom podosta velikoj populaciji gej muškaraca i lezbijkama nakon Prvog svjetskog rata, zbog broja ljudi koji su služili u vojsci i iskoristili priliku da se nasele u veće gradove.

U ranim 60-ima, New York je maksimalno uložio napore da se riješi grada gej barova, te policijski službenici započinju praksu zarobljavanja gej muškaraca. U ljetu 1969., grad je udvostručio napore protiv gej barova, jer su homoseksualci bili smatrani lakim političkim žrtvenim janjcima koje bi rijetki pokušali braniti. U tjednima i mjesecima koji su prethodili neredima, četiri kluba u Greenwichu su zbog tog razloga i zatvoreni. U toj opresivnoj atmosferi dogodili su se Stonewall napadi i kasniji neredi.

Lucija Majstorović

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Kvennafrídagurinn: žene kao pokretačice promjene

Kvennafrídagurinn dan je u Islandskoj povijesti koji je služio kao korak u poboljšanju stanja ženskih prava i jednakosti. Dana 24. kolovoza 1975. su žene diljem Islanda, predvođene pokretom za ženska prava Rauðsokkahreyfingin (Redstockings), protestirale prestankom rada. To je podrazumijevalo sav rad; bio on poslovni ili domaćinski. Ta godina nije odabrana bez razloga, 1975. godine UN je proglasio Međunarodnom godinom žena što je potaknulo brojne organizacije te pokrete žena i za žene Islanda da tu godinu pretvore u revolucionarnu.

Sam prosvjed nazvan je "slobodnim danom" kao jednim od događaja koji su se odvijali povodom Međunarodne godine žene te se održao na Dan Ujedinjenih naroda. Pod sloganom "Jednakost, Razvoj, Mir" preko 90% islandskih žena okupile su se slaviti i naglasiti doprinos žena.

Matej Uka

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

'Kova je naša': Labinska republika kao prvi antifašistički ustanak

U mom izlaganju na simpoziju „Pobune i ustanci“ koji organizira Klub studenata povijesti „Spartak“ prikazati ću, koristeći se odabranom literaturom i bibliografskim jedinicama, pobunu labinskih rudara i proglašenje Labinske republike 1921. godine. Prezentacija će započeti kontekstualizacijom, osvrnuti ću se na prijašnje događaje koji su prethodili buni te prikazati različite aspekte koji su uvjetovali početak same bune. Nakon toga popratiti ću događajnicu pobune, prikazati ću ključne događaje, osnutak Labinske republike, sukobe s talijanskim vlastima te gušenje ustanka i ukidanje Republike. Nakon što prikažem najvažnije događaje vezane za Labinsku republiku osloniti ću se na nekoliko njezinih aspekata. Prikazati ću tko su bili vođe bune, koja je bila ideologija iza bune, na koji se način buna provodila te neke od najvažnijih simbola. Također ću pokušati napraviti usporedbu između Labinske republike i budućih antifašističkih ustanaka u Istri za vrijeme fašističke okupacije poluotoka. Na samom kraju osvrnuti ću se na posljedice Labinske republike, siječanja, spomenike i komemoracije te na prikaz pobune u Labinu u popularnoj kulturi. Nakon prezentacije voditi ću diskusiju i raspravu s kolegama vezanu uz sadržaj mojeg izlaganja.

Cilj mojeg izlaganja biti će prikazati Labinsku republiku kao prvi antifašistički ustanak ne samo u Europi, već i u čitavom svijetu te kao važan događaj suvremene istarske povijesti. Izrazito se nadam bogatoj diskusiji i raspravi vezanoj za temu Labinske republike te se nadam kako će mnogi od mojih kolega izaći s mojeg izlaganja s novostečenim znanjem o ovoj izrazito važnoj epizodi iz istarske povijesti.

Noa Pecić

Filozofski fakultet Univerzuma u Ljubljani

Crvena Istra

Izlaganje, će biti o antifasističkoj borbi u Istri prije 2.sv.rata. Tu ćemo se primarno fokusirat na Labinsku republiku, njenu strukturu i značaj. Osim Labinske republike ćemo pričati i o drugim primjercima antifasističkih ustanaka u Istri, poput Proštinske bune, organizacija TIGR i BORBA i o barikadama u Ospu u današnjoj Slovenskoj Istri. Vidjeti ćemo kako su se u toj borbi često povezivali element narodnog oslobodjenja i klasnog oslobodjenja. Kao primjer, nacionalni element borbe se vidi u Proštinskoj buni gdje se Hrvatsko seljaštvo pod tadašnjim komunistom Antom Ciligiom pobuni protiv Talijanskih vlasti i fašističkih paravojnih organizacija. Dok Labinska republika je bila primarno radnička anacionalna buna koja je izvirala iz gotovo robskih uvjeta rada u rudniku, naravno veliku ulogu je kao povod bune odigrao i teror fašističkih paravojnih formacija nad rudarima, primjer toga je prebijanje sindikaliste Ivana Pipana. Pouzet ćemo i internacionalistički značaj tih buna i pokreta, da sa time porušimo nacionalistički mit koji veliki dio Slovenske a i Hrvatske historiografije širi o njima.

Ta tema je vrlo bitna jer u Istri vidimo prve primjerke organiziranog otpora fašizmu u svijetu. Vrijedno je izpostaviti da u vrijeme tih buna i pokreta fašizam službeno nije ni došao na vlast, tako da možemo reći, da je Istra definitivno pionirka antifašizma. Što se tiče bibliografija koju ćemo za sada koristiti su ,Labinska republika 1921: antropološko-povijesne bilješke uz stogodišnjicu rudarskog zauzeća ugljenokopa, samoorganizacije i otpora'-Andrea Matošević i ,Labinska republika i antifašizam u Istri'-Nikolina Josipović. Naravno projekat je još u nastajanju pa će se sigurno dodat još nekoliko jedinica.

Adam Martić

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Lokalizam, muzika, slobodarstvo - Politička uloga ča-vala u Tuđmanovoj Hrvatsko

Izlaganje će tematizirati ulogu popularne glazbe u konsolidaciji prvo lokalnog identiteta u Istri, koja se kao renegadna regija profilirala nasuprot centralističke i nacionalističke državne vlasti 90ih godina prošlog stoljeća, a potom je poprimila dimenziju "linchpina" otpora diljem zemlje. U svojoj etnografskoj studiji "Rock po istrijanski - O pop kulturi, regiji i dentitetu" dr.sc. Sanja Kalapoš izlaže nalaze koji upućuju na ključnu ulogu ča-vala kao sredstva izražavanja društvenog bunta u doba rane tranzicije Hrvatske u liberalni kapitalizam pod vodstvom HDZ-ove vlade. Ove pronalaskе povezujem sa anketnim istraživanjem dr.sc. Borisa Banovca predstavljene u knjizi "Društvena pripadnost, identitet, teritorij - Sociološko istraživanje regionalne pripadnosti u Istri", koji upućuju na snažnu političku dimenziju lokalnog identiteta u Istri, kao i snažnu korelaciju lokalnog identiteta sa negativnim pogledima na nacioanlnu vladu te u nekim segmentina generalno na ostatak Hrvatske.

S obzirom na nadmoćnu pobjedu opozicije na nacionalnim izborima 2000. godine, do koje je došlo paralelno sa vrhuncom nacioanlne popularnosti ča-vala koji je ranije bio spona lokalnog otpora u Istri, zaključujem kako je široka hrvatska publika (a osobito mlađa publika) počela slušati ovaj glazbeni žanr, svjesno ili nesvjesno, kao element političkog otpora tuđmanizmu i utjelovljenje nade i vjere u bolju budućnost u kojem duhu vlast povjeravaju liberalnoj opoziciji.

Olivera Bračika

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Rat ili pakt? Jugoslavenska, hrvatska i srpska historiografija o prosvjedima protiv ulaska Jugoslavije u Trojni pakt 27.3.1941.

Izlaganje će se baviti problematikom prosvjeda protiv ulaska Jugoslavije u Trojni pakt 27.3.1941. i načinom na koji se u SFRJ prvo preuveličavala uloga komunista u samoj organizaciji prosvjeda, pa kako je kasnije u hrvatskoj historiografiji došlo do potpune demonizacije vojnog puča. Nastojat će se dati odgovor o odjecima prosvjeda u različitim dijelovima Kraljevine Jugoslavije te kako te informacije stoje u skladu sa današnjim nacionalnim historiografijama u Hrvatskoj i u Srbiji. Analizirat će se historiografija (i možda udžbenici) iz jugoslavenskog perioda, npr. Istorija Jugoslavije B. Petranovića, kao i suvremena hrvatska (Povijest hrvatske u jugoslavenskom kontekstu H. Matkovića) i srpska historiografija sa udžbenicima.

Tilen Mauhar

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani

Pregled narodnooslobodilačke borbe u Sloveniji i uloge komunista u njoj

Narodnooslobodilački pokret u Sloveniji stvoren je od strane Komunističke partije Slovenije, hrišćanskih socijalista i dijela sportske udruge Južni Soko. Tokom Drugog svjetskog rata značajan dio NOB-a u Sloveniji bio je u velikoj mjeri odvojen od ostatka pokreta u Jugoslaviji, te se i uloga Komunističke partije razvijala na drugačiji način.

U izlaganju će biti predstavljen pregled NOB-a u Sloveniji na osnovu radova značajnih jugoslovenskih povjesničara (Metod Mikuž: Pregled zgodovine narodnoosvobodilne borbe v Sloveniji; Tone Ferenc: Ljudska oblast na slovenskem: 1941–1945).

Vilim Dukarić

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Jugoslavenske Internacionalne brigade u Španjolskom građanskom ratu

1936. godine pobjedu na izborima u Španjolskoj odvela je Narodna fronta. Njezin sastav činile su liberalne, republikanske, socijalističke i komunističke stranke kojima je cilj bio pružiti ujedinjeni otpor desnici, odnosno nacionalistima. Nezadovoljni i u strahu od mogućnosti da Španjolska padne pod sovjetski utjecaj, skupina nacionalističkih oficira, među kojima se nalazio i Francisco Franco, pokrenula je vojni puč koji je bacio državu u građanski rat. Do 1939. godine, Španjolska je bila poprište surovih borbi za vlast između Narodne fronte i nacionalista. Ubrzo je sukob privukao i pažnju međunarodnih sila koje su se također međusobno opredijelile. Fašistička Italija i nacistička Njemačka pružale su potporu nacionalistima, dok je Narodna fronta dobivala podršku od strane Francuske, Velike Britanije i u najvećoj mjeri SSSR-a. Izrazito važnu ulogu su također imale Internacionalne brigade sačinjene od demokratskih i antifašističkih snaga iz raznolikih država uključujući Jugoslaviju.

Fokus mog izlaganja biti će upravo na jugoslavenskim dobrovoljcima kojih je u ratu sudjelovalo oko 2000. Bavit će se pitanjem njihove uloge i iskustva tijekom rata te kako su lekcije naučene u Španjolskoj utjecale na formiranje Narodno oslobodilačkog pokreta u Jugoslaviji tijekom Drugog svjetskog rata.

Marko Marinić

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Od ustanka do stajaće vojske – jugoslavenski primjer

Izlaganje se bavi analizom procesa preobrazbe narodnog ustanka u Jugoslaviji iz gerilske sile namijenjene za asimetrično ratovanje u stajaću vojsku sa sposobnošću da otvori i probije front nasuprot okupacijskih snaga jedne od najsmrtonosnijih i najrazvijenijih vojska u dotadašnjoj povijest. U uvodnom dijelu izlaganja objasnit će se kontekst rata u Jugoslaviji, okupaciju Sila Osovine te počecima partizanskog ustanka. Naredni će se dio ticati relevantnih vojnih i marksističkih teorijskih okvira oružanih snaga, dok će se glavni dio izlaganja baviti kronološkim razvojem strateških i taktičkih okolnosti u NOR-u s kulminacijom u potpunom oslobođenju teritorija Jugoslavije u proljeće 1945. godine. Kroz izlaganje bit će korištene i usporedbe jugoslavenskog ustanka s drugim svjetskim primjerima.

Ivan Matasin

Sveučilište u Zadru

Ustanak Ljudevita Posavskog

Ustanak Ljudevita Posavskog jedan je od glavnih događaja hrvatske ranosrednjovjekovne povijesti, iz kojega se umije iščitati podosta o tadašnjem položaju hrvatskog prostora u odnosu na ostatak Europe. Izlaganje će se usmjeriti na odnos i dinamiku Hrvata i Franačke u državnom smislu.

Noa Petković

Sveučilište u Zadru

Taiping pobuna

Taiping pobuna bila je jedna od najkrvavijih građanskih ratova u povijesti sa žrtvama između 20 i 30 milijuna (neki izvori idu i do 50 milijuna), što ga čini najkrvavijim sukobom 19. stoljeća. Predvodio ju je Hong Xiuquan, koji se proglasio mlađim bratom Isusa Krista i osnovao "Nebesko kraljevstvo mira". Pobuna je izbila u južnoj Kini zbog socijalne nepravde, korupcije dinastije Qing i etničkih tenzija. Pobunjenici su osvojili velike dijelove južne i središnje Kine, uključujući Nanjing, koji su proglasili svojom prijestolnicom. Pokret je kombinirao kršćanske elemente s tradicionalnim kineskim idejama i provodio radikalne socijalne reforme, uključujući jednakost spolova i zajedničko vlasništvo. Dinastija Qing, uz pomoć regionalnih vojski i zapadnih sila, konačno je slomila pobunu nakon 14 godina borbi. Taiping pobuna je duboko destabilizirala Qing carstvo i ubrzalo njegov slom.

Daniel Mihael Premerl

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Jonski ustanak - početak Grčko-perzijskih ratova

Moje izlaganje o Jonskom ustanku (499. – 493. g. pr. Kr.), koji mnogi povjesničari uzimaju za početak Grčko-perzijskih ratova, će sadržavati dva djela: nužni pregled događaja (oko 10 minuta) i analizu uzroka i posljedica ustanka. Naime, glavno povijesno vrelo za ovaj ustanak je djelo Herodota iz Halikarnasa Povijest koje je kroz stoljeća bilo u mnogo toga kritizirano, prvenstveno njegova vjerodostojnost u prikazivanju nekih od glavnih ličnosti Grčko-perzijskih ratova.

Cilj ovog izlaganja je problematizirati Jonski ustanak kroz analizu Herodotova prikaza i prikaza drugih antičkih vrela (npr. Plutarh). Za potrebe izlaganja biti će korištena i djela moderne i suvremene historiografije (npr. Peter Green, *The Greco-Persian wars*) i relevantni članci.

Marko Majnik

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Deaf President Now!

Deaf President Now referira se na studentske prosvjede započete 1988. godine na Gallaudet Universityju u Washingtonu D.C. Gallaudet University jedna je od ključnih institucija za obrazovanje Gluhih jer je visoka ustanova na kojoj je znakovni jezik primarni modalitet komunikacije. Većinski dio postojanja Gallaudeta upravni odbor činile su isključivo čujuće osobe. Povod DPN prosvjeda bila je odluka upravnog odbora da proglasi Elisabeth Zinser (jedinu čujuću kandidatkinju) za sedmu dekanicu sveučilišta unatoč snažnoj podršci Gluhih kandidata. Prosvjedi su trajali preko tjedan dana s jasnim zahtjevima: 1. Ostavka Elizabeth Zinser 2. Veća reprezentacija Gluhih unutar upravnog odbora Gallaudeta 3. Sigurnost od odmazde za protestne radnje Prosvjedi završili su uspješno. Zinser podnosi ostavku i Irving King Jordan postaje prvi Gluhi dekan Gallaudeta. Svrha izlaganja jest promotriti jedan od ključnih događaja u povijesti civilnih prava osoba s invaliditetom (posebno za Gluhe osobe).

Cilj je izložiti institucionalne uvjete koji su doveli do prosvjeda i organizacijske strategije koje su koristili studentski prosvjednici. U sklopu predavanja bit će izložena i distinkcija gluhoće kao invaliditeta (medicinski model) nasuprot Gluhoće/Gluhstva (deafness) kao jedinstvenog kulturalnog identiteta.

Karlo Ekmečić

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

504 sit in

504 sit-in protest 1977. bio je prekretnica za ostvarivanje prava na rad osoba sa invaliditetom odnosno omogućavanje rada prilagodbom radnih mjesta za potrebe radnika. 504 je točka Zakona o rehabilitaciji iz 1973. čije se ispunjavanje odgađalo sve do 1977. Ovo je tek jedna pobuna u povijesnom nizu, ali izuzetno unikatna; osobe kojima je otežan svakodnevni život blokiraju zgradu u želji za radom tj. da im se omogući raditi. Danas 50 godina kasnije svijet i dalje nije prilagođen svima i otvaraju se pitanja o tome što smatramo civilizacijskim napretkom. Arheološka nalazišta ukazuju na prototipove raznih medicinskih pomagala, ali što je važnije je da članovi društva kojima je trebala pomoć nisu bili ostavljeni već im se pružila ugrubo kako se znalo i umilo. Zašto danas kada je čovjek prilagodio svijet sebi, a tehnologija dostigla nezamislive vrhunce imamo moralni pad u onome što se nekoć nazivalo rođenjem civilizacije.

U izlaganju iznijeti ću o samom tijeku protesta, događajima radi kojih je uslijedio i njegovim posljedicama, ali naravno sa jakim fokusom na krizu civilizacijskih tekovina suvremenog doba.

Marina Skejić i Luka Bajić

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Pregled revolucionarne umjetnosti 20. stoljeća

Izlaganje će se baviti umjetnosti 20. stoljeća, koja predstavlja najradikalniji prekid s tradicijom u povijesti; fokus iz imitacije stvarnosti prelazi na izražavanja ideja, koncepata i emocija. Takva revolucionarna umjetnost ne promatra se samo kao estetska promjena, već kao aktivni čin otpora protiv autoritativnih režima i tradicionalnih morala. Isto tako, važno je naglasiti kako umjetnost kao takva ne prikazuje pobunu, već ona i jest pobuna koja se ostvaruje u vizualnoj umjetnosti.

Bilješke:

Tisak:

Studio Moderna d.o.o.

Naklada:

Tiskano u 30 primjeraka

Organizacijski tim simpozija:

Iva Jurišić

Patrik Peica

Daniel Mihael Premerl

Oblikovanje:

Katja Korotaj

Zagreb,

2026.